

LẬP LUẬN TRONG VĂN NGHỊ LUẬN

BÀI TẬP

1. Bài tập 2, trang 111, SGK.
2. Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu nêu sau đó.

[...] Niềm an ủi duy nhất trước tất cả những suy diễn kinh khủng đó là nhận thức được rằng việc bảo tồn sự sống trên trái đất ít tốn kém hơn là “dịch hạch” hạt nhân. Chỉ do sự tồn tại của nó không thôi, cái cảnh tận thế tiềm tàng trong các bộ phóng cái chết cũng đã làm tất cả chúng ta mất đi khả năng sống tốt đẹp hơn.

Năm 1981, UNICEF đã định ra một chương trình để giải quyết những vấn đề cấp bách cho 500 triệu trẻ em nghèo khổ nhất trên thế giới. Chương trình này dự kiến cứu trợ về y tế, giáo dục sơ cấp, cải thiện điều kiện vệ sinh và tiếp tế thực phẩm, nước uống. Nhưng tất cả đã tỏ ra là một giấc mơ không thể thực hiện được, vì tốn kém 100 tỉ đô la. Tuy nhiên, số tiền này cũng chỉ gần bằng những chi phí bỏ ra cho 100 máy bay ném bom chiến lược B.1B của Mĩ và cho dưới 7000 tên lửa vượt đại châu.

Và đây là một ví dụ khác trong lĩnh vực y tế: Giá của 10 chiếc tàu sân bay mang vũ khí hạt nhân kiểu tàu Ni-mít, trong số 15 chiếc mà Hoa Kỳ dự định đóng từ nay đến năm 2000, cũng đủ để thực hiện một chương trình phòng bệnh trong cũng 14 năm đó và sẽ bảo vệ cho hơn 1 tỉ người khỏi bệnh sốt rét và cứu hơn 14 triệu trẻ em, riêng cho châu Phi mà thôi.

Một ví dụ trong lĩnh vực tiếp tế thực phẩm: Theo tính toán của FAO, năm 1985, người ta thấy trên thế giới có gần 575 triệu người thiếu dinh dưỡng. Số lượng ca-lo trung bình cần thiết cho những người đó chỉ tốn kém không bằng 149 tên lửa MX... Chỉ cần 27 tên lửa MX là đủ trả tiền nông cụ cần thiết cho các nước nghèo để họ có được thực phẩm trong bốn năm tới.

Một ví dụ trong lĩnh vực giáo dục: Chỉ hai chiếc tàu ngầm mang vũ khí hạt nhân là đủ tiền xoá nạn mù chữ cho toàn thế giới [...].

(Đấu tranh cho một thế giới hoà bình,
dẫn lại từ SGK Ngữ văn 9, tập một, NXB Giáo dục, 2005)

Yêu cầu :

- Tìm luận điểm và các luận cứ.
- Phân tích cách thức và giá trị của cách trình bày các luận cứ.

3. Anh (chị) hãy tìm các luận cứ để làm sáng tỏ cho luận điểm sau đây :

*Sử dụng biện pháp nghệ thuật hoành tráng là đặc điểm nổi bật trong bài thơ
Tỏ lòng của Phạm Ngũ Lão.*

GỢI Ý LÀM BÀI

1. Bài tập đưa ra ba ý kiến (luận điểm) và yêu cầu tìm các luận cứ cho từng luận điểm.

a) Đọc sách đem lại cho ta nhiều điều bổ ích :

- Đọc sách nâng cao tầm hiểu biết về tự nhiên và xã hội.
- Đọc sách giúp ta khám phá chính bản thân mình.
- Đọc sách chấp cánh cho ước mơ và sáng tạo.
- Đọc sách giúp ta diễn đạt tốt hơn.

b) Môi trường đang bị ô nhiễm nặng nề :

- Đất đai bị xói mòn, sa mạc hoá.
- Không khí bị ô nhiễm.
- Nước bị nhiễm bẩn không thể tưới cây và dùng trong sinh hoạt.
- Môi sinh bị tàn phá và huỷ diệt.

c) Văn học dân gian là những tác phẩm nghệ thuật ngôn từ truyền miệng :

- Văn học dân gian là những tác phẩm nghệ thuật ngôn từ.
- Văn học dân gian là những tác phẩm truyền miệng.

2. - Luận điểm : *Việc bảo tồn sự sống trên trái đất ít tốn kém hơn là “dịch hạch”
hạt nhân.*

- Các luận cứ : Có bốn luận cứ đều là những bằng chứng thực tế :

+ Chương trình cứu trợ trẻ em nghèo.

+ Ví dụ trong lĩnh vực y tế.

+ Ví dụ trong lĩnh vực tiếp tế thực phẩm.

+ Trong lĩnh vực giáo dục : Chương trình xoá nạn mù chữ.

– Các luận cứ là các dẫn chứng thực tế tiêu biểu bằng con số thống kê chính xác. Các con số đó trong cả bốn luận cứ đều được trình bày theo cách so sánh đối lập giữa chi phí nhân đạo vì con người với chi phí chạy đua vũ trang hạt nhân. Việc chọn ví dụ, sử dụng con số thống kê và cách trình bày theo kiểu so sánh đối lập có tác dụng thuyết phục rất lớn đối với người đọc, người nghe.

3. – Để làm được bài tập này, anh (chị) cần đọc kĩ bài thơ *Tổ lòng*, tham khảo bài giảng của thầy (cô) giáo và các bài viết của các nhà nghiên cứu về bài thơ này. Có thể nêu một số luận cứ sau đây :

– Con người kì vĩ : tư thế hiên ngang, tầm vóc vũ trụ ; khí thế hùng dũng, dáng vẻ uy phong ; tình cảm mãnh liệt vươn tới tầm cao của con người khổng lồ trong lịch sử.

– Không gian kì vĩ : không gian rộng lớn.

– Thời gian kì vĩ : một mặt độ dài được tính bằng đơn vị thời gian xác thực, mặt khác được xác định bằng việc hoàn thành một ước nguyện, một mục tiêu lí tưởng.